

Na osnovu člana 17 Uredbe o Vladi Crne Gore ("Sl. list CG", br. 80/08, 14/17 i 28/18 i 63/22), a u vezi sa članom 7 stav 1 tačka 2 Zakona o kontroli državne pomoći ("Sl. list CG", br. 12/18), Vlada Crne Gore je na sjednici od _____. godine donijela

PROGRAM PRIVREMENE, HITNE PODRŠKE TRANSPORTNOM SEKTORU U KONTEKSTU TRENUTNE GLOBALNE KRIZE IZAZVANE RATOM U UKRAJINI

Evropska unija (EU), kao i cio svijet, trenutno se suočava sa veoma visokim cijenama energenata. Ovo izaziva veliku zabrinutost za građane, preduzeća, institucije. Današnji skok je uglavnom vođen povećanom globalnom potražnjom za energijom u cjelini, a posebno za gasom, koja je povezana sa oporavkom globalnog tržišta nakon krize izazvane pandemijom Covid-19.

Evropska domaćinstva i kompanije suočavaju se sa izgledima za veće račune za energiju u trenutku kada su mnoga bila oslabljena gubitkom prihoda od pandemije. Dodatno, ovakav razvoj događaja rizikuje potkopavanje povjerenja i podrške energetske tranziciji koja je započeta i neophodna, ne samo da bi se spriječile katastrofalne klimatske promjene, već i da bi se smanjila ranjivost EU na nestabilnost cijena fosilnih goriva. Zbog jeftinijeg goriva, smanjene potražnje i ubrzanog razvoja obnovljivih izvora energije, cijene energenata su u 2019. godini značajno pale, a trend pada cijene električne energije postaje pravilo u 2020. godini. Ovakav trend je iznenadno preokrenut u 2021. godini kada su cijene energenata porasle za prosječno 200% u odnosu na 2019. godinu¹. Crna Gora, kao država u Evropi i kandidat za članstvo u Evropskoj uniji, svakako nije izuzetak.

Kao da sve ovo nije bilo dovoljno, u februaru 2022. godine, agresijom Rusije na Ukrajinu i nastavkom neopravdanog rata Rusije protiv Ukrajine, izazvana je nova kriza koja ima ozbiljne posljedice po evropsku, ali i cjelokupnu svjetsku ekonomiju. Sva evropska domaćinstva i kompanije suočavaju se sa izuzetnim povećanjem troškova energije (struja, gas, gorivo), što je posljedično pokrenulo i talas inflacije.

Ruska agresija na Ukrajinu na početku 2022. godine, kao i sankcije koje su nakon toga uslijedile od strane EU, kojima se pridružila i Crna Gora², kao i preduzete kontrasankcije

---

¹ SAOPŠTENJE KOMISIJE EVROPSKOM PARLAMENTU, EVROPSKOM SAVJETU, EVROPSKOM EKONOMSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA Paket mjera za djelovanje i pomoć za suočavanje s rastom cijena energije (COM (2021) 660 final).

² Odluka o uvođenju međunarodnih restriktivnih mjera utvrđenih odlukama Savjeta Evropske unije 2014/145/ZVBP od 17. marta 2014. godine, 2014/151/ZVBP od 21. marta 2014. godine, 2014/238/ZVBP od 28. aprila 2014. godine, 2014/265/ZVBP od 12. maja 2014. godine, 2014/308/ZVBP od 28. maja 2014. godine, 2014/455/ZVBP od 11. jula 2014. godine, 2014/475/ZVBP od 18. jula 2014. godine, 2014/499/ZVBP od 25. jula 2014. godine, 2014/508/ZVBP od 30. jula 2014. godine, 2014/658/ZVBP od 8. septembra 2014. godine, 2014/801/ZVBP od 17. novembra 2014. godine, 2014/855/ZVBP od 28. novembra 2014. godine, 2015/241/ZVBP od 9. februara 2015. godine, 2015/432/ZVBP od 13. marta 2015. godine i 2015/1524/ZVBP od 14. septembra 2015. godine i 2016/359/ZVBP od 10. marta 2016. godine i 2016/1671/ZVBP od 15. septembra 2016. godine i 2016/1961/ZVBP od 8. novembra 2016. godine i 2017/445/ZVBP od 13. marta 2017. godine i 2017/1386/ZVBP od 25. jula 2017. godine i 2017/1418/ZVBP od

od Rusije, do sada su imale jakog uticaja kako na globalna tržišna kretanja, tako i na realnu ekonomiju Crne Gore.

Najprije, kriza se nadovezala na već postojeću krizu uzrokovanu pandemijom virusa COVID-19, i kada je trebalo da ekonomija krene da se oporavlja i vraća na pretkrizni nivo, svijet se našao u novoj, neizvjesnijoj krizi.

Kriza će se naročito odraziti na Evropu, zbog geografske blizine i jakih trgovinskih veza sa Rusijom i Ukrajinom, ali i energetske zavisnosti od Ruske Federacije. Evropska komisija u posljednjim prognozama predviđa usporavanje ekonomije Eurozone na svega 0,3% u 2023. godini, sa 2,3% očekivanih početkom 2022. godine. Evropska komisija je u 2022. očekivala istorijski rekordnu inflaciju od 8,5% u Eurozoni, uz postepenu stabilizaciju, ali i dalje visoki rast cijena od 6,1% u 2023. godini.³ Takođe, i Međunarodni monetarni fond (MMF) za 2023. godinu značajno je snizio prognoze rasta svjetske ekonomije na 2,7%, što je 0,9 procentnih poena niže u odnosu na aprilske projekcije, koje su već uključivale negativne efekte rata u Ukrajini.⁴

Što se tiče regiona Zapadnog Balkana, nakon oporavka od krize zbog pandemije Covid-19 i normalizacije ekonomskih prilika, region se suočava sa novim izazovima. Usporavanje globalnog rasta, kao i nagli rast cijena energije i hrane, visoka inflacija i otežana trgovinska razmjena, ograničili su kupovnu moć i poslovno povjerenje, što je uticalo na ekonomske rezultate kod svih šest ekonomija.

Ipak, sve zemlje regiona Zapadnog Balkana zabilježiće pozitivne stope rasta. Prognoze iz aprila i oktobra 2022. godine uglavnom su nepromijenje, osim za Crnu Goru, gdje su korigovane naviše, sa 3,8% na 7,2%, i Sjevernu Makedoniju naniže, sa 3,5% na 2,7%. MMF za 2023. godinu predviđa rast privredne aktivnosti, ali su u odnosu na aprilski

---

4. avgusta 2017. godine i 2017/1561/ZVBP od 14. septembra 2017. godine, 2017/2163/ZVBP od 20. novembra 2017. godine, 2018/392/ZVBP od 12. marta 2018. godine, 2018/706/ZVBP od 14. maja 2018. godine, 2018/1085/ZVBP od 30. jula 2018. godine, 2018/1237/ZVBP od 12. septembra 2018. godine, 2018/1930/ZVBP od 10. decembra 2018. godine, 2019/95/ZVBP od 21. januara 2019. godine, 2019/415/ZVBP od 14. marta 2019. godine i 2019/416/ZVBP od 14. marta 2019. godine i 2019/1405/ZVBP od 12. septembra 2019. godine i 2020/120/ZVBP od 28. januara 2020. godine i 2020/399/ZVBP od 13. marta 2020. godine, 2020/1269/ZVBP od 1. septembra 2020. godine, 2020/1369/ZVBP od 1. oktobra 2020. godine, 2021/448/ZVBP od 12. marta 2021. godine, 2021/1470/ZVBP od 10. septembra 2021. godine i 2021/1792/ZVBP od 11. oktobra 2021. godine i 2021/2196/ZVBP od 13. decembra 2021. godine i 2022/241/ZVBP od 21. februara 2022. godine i 2022/265/ZVBP od 23. februara 2022. godine, 2022/267/ZVBP od 23. februara 2022. godine, 2022/329/ZVBP od 25. februara 2022. godine, 2022/331/ZVBP od 25. februara 2022. godine i 2022/337/ZVBP od 28. februara 2022. godine i 2022/354/ZVBP od 2. marta 2022. godine i 2022/397/ZVBP od 9. marta 2022. godine i 2022/411/ZVBP od 10. marta 2022. godine i 2022/429/ZVBP od 15. marta 2022. godine i 2022/582/ZVBP od 8. aprila 2022. godine i 2022/660/ZVBP od 21. aprila 2022. godine i 2022/883/ZVBP od 3. juna 2022. godine i 2022/885/ZVBP od 3. juna 2022. godine i 2022/1272/ZVBP od 21. jula 2022. godine i 2022/1276/ZVBP od 21. jula 2022. godine u odnosu na djelovanja koja podrovaju ili ugrožavaju teritorijalni integritet, suverenitet i nezavisnost Ukrajine.

³ Nacrt Programa ekonomskih reformi Crne Gore 2023-2025 godina; Vlada Crne Gore, Ministarstvo finansija, decembar 2022. godine.

⁴ *Ibid.*

izvještaj stope revidirane naniže, najznačajnije za Crnu Goru sa 4,2% na 2,5%, osim Sjeverne Makedonije gdje je stopa korigovana naviše sa 2,7% na 3,0%.⁵

Počev od marta 2022. godine, u prosjeku, u polovini zemalja, rast kredita privredi premašio je rast kredita stanovništvu: u Sjevernoj Makedoniji, Crnoj Gori i Srbiji, nasuprot Albaniji, Kosovu i BiH. Rastuća potražnja za kreditima privrede može biti znak potreba za likvidnošću izazvanih povećanjem cijena energije, roba i ukupno većom inflacijom. Tražnja za kreditima očekuje se da će rasti i dalje, dok se istovremeno očekuje smanjenje ponude. Pooštavanje uslova ponude vođeno je, ne samo rastom kamatnih stopa, već i povećanjem selektivnosti banaka u potrazi za kreditno sposobnim klijentima. U trenutnoj situaciji koju karakteriše visoka neizvjesnost, od najveće važnosti predstavlja praćenje i kontrola bankarskih kredita, i u vezi sa tim procjena rizika i pravovremena rezervisanja.⁶

Što se konkretno Crne Gore tiče, crnogorska privreda u prvoj polovini 2022. godine bilježila pozitivne makroekonomske trendove. Stope rasta BDP-a od 7,1% u prvom kvartalu i 12,7% u drugom, bile su najviše u regionu. Finalna potrošnja kao nosilac rasta, podstaknuta je dvocifrenim povećanjem lične potrošnje domaćinstava (20,6%), što je rezultat rasta realnog raspoloživog dohotka, povećanog kreditiranja stanovništva, snažnog oporavka turizma i rasta zaposlenosti. Prema preliminarnim podacima MONSTAT-a, realni rast crnogorske ekonomije za prvu polovinu 2022. godine iznosio je 10,3% u odnosu na isti period 2021. godine, pri čemu je ekonomska aktivnost porasla 7,1% u prvom kvartalu, dok je drugom kvartalu godine ostvaren rast od 12,7%, koji je ujedno bio najveći u Evropi.

Većina kategorija domaćeg BDP-a zabilježila je pozitivan rast u prvoj polovini 2022. godine, uz snažan rast izvoza roba i usluga (51,3%) i privatne potrošnje (12,6%).

Vlada Crne Gore je, u cilju ograničavanja uticaja rasta cijena po domaćinstva i kompanije, usvojila i predložila brojne mjere i pakete podrške, kojima se snižavaju ključne poreske stope za osnovne prehrambene proizvode, inpute u proizvodnji i ograničavaju cijene u trgovini. Jedna od najznačajnijih mjera je i snižavanje cijena goriva kroz smanjenje akciza na gorivo, čime je budžet uskraćen za značajne prihode u korist potrošača i privrede. Mjera je uvedena u maju, produžena je nekoliko puta u trajanju do kraja 2022. godine, dok će i u 2023. godini prema planu biti na snazi, iako nešto manjim intenzitetom stope obračuna akcize.⁷

Uprkos mjerama Vlade, u periodu januar-oktobar 2022. godine, prosječna inflacija u Crnoj Gori je iznosila 12,2%, uz ubrzanje u trećem kvartalu (15,3%). Najveći pozitivan doprinos rastu potrošačkih cijena za deset mjeseci 2022. godine dale su cijene hrane i

---

⁵ Analiza poslovanja crnogorske privrede u 2022. godini, Privredna komora Crne Gore, decembar 2022. godine.

⁶ *Ibid.*

⁷ Nacrt Programa ekonomskih reformi Crne Gore 2023-2025 godina; Vlada Crne Gore, Ministarstvo finansija, decembar 2022. godine.

bezalkoholnih pića (7,5 p.p.) i transporta (2,0 p.p.). Samo u oktobru, inflacija je zabilježila godišnji rast od 16,8%, pri čemu su snažno porasle cijene hrane (30,3%) i goriva (12,3%). Prema analizi Privredne komore, smanjena ponuda roba u 2021. godini, koja je bila rezultat pandemijske krize, uticala je na rast cijena, dok su globalni poremećaji izazvani ratom u Ukrajini u prvom kvartalu 2022. godine, snažno pogodili cijene energenata i hrane, što se u nastavku godine prelilo na sve druge robe. Potrošačke cijene u oktobru 2022. u odnosu na isti mjesec prethodne godine, u prosjeku su više za 16,8%, dok su u periodu januar-oktobar 2022. godine, u poređenju sa uporednim periodom prethodne godine, u prosjeku više za 12,2%. Inflacija u Crnoj Gori je tokom prethodne godine bila niža nego u EU i Eurozoni, ali se krajem marta izjednačila sa nivoom u Eurozoni, a u aprilu i sa EU, nakon čega je nastavila brži rast. U odnosu na oktobar 2019. godine je dostigla stopu od 18,5%, dok je stopa u EU 16,6%, odnosno 14,8% u Eurozoni.

U okviru svojih mogućnosti, a u skladu sa navedenim podacima i realnom situacijom sa kojom se privreda suočava u svijetlu trenutne krize, **Ministarstvo kapitalnih investicija je razmotrilo, a u skladu sa budžetskim i zakonskim mogućnostima, podrži i oblast saobraćaja radi lakšeg prevazilaženja negativnih posljedica krize izazvane ratom u Ukrajini.**

A. OPIS PROGRAMA POMOĆI

Ministarstvo kapitalnih investicija (MKI) smatra da je aktuelna kriza jako pogodila cjelokupnu crnogorsku ekonomiju i životni standard građana, jer pored svega navedenog, kriza remeti i lance snabdijevanja, utičući i na izvoz i uvoz, a samim tim i na cijene svih roba i usluga na tržištu. Ovi poremećaji su značajno uticali ne samo na aktivnosti malih i srednjih preduzeća (MSP), već i velikih preduzeća - s obzirom na značajno smanjenje dostupnosti finansiranja, na koje utiču negativne posljedice aktuelne krize, postoji opasnost od negativnog uticaja na zapošljavanje, a vrlo neizvjestan je i budući ekonomski oporavak.

Kriza je naročito vidljiva u sektoru transporta s obzirom da su cijene goriva, kao osnovnog inputa ovim preduzećima, u prethodnom periodu drastično porasle. Kao što je već i navedeno, u periodu januar-oktobar 2022. godine, prosječna inflacija u Crnoj Gori je iznosila 12,2%, uz ubrzanje u trećem kvartalu (15,3%), pri čemu su cijene hrane i bezalkoholnih pića, ali i transporta (2,0 p.p.) dale najveći pozitivan doprinos rastu potrošačkih cijena za deset mjeseci 2022. godine dale. U oktobru inflacija je rasla na 16,8%, pri čemu su snažno porasle cijene hrane (30,3%) i goriva (12,3%).

Prema podacima iz Analize poslovanja crnogorske privrede u 2022. godini, koju je pripremila Privredna komora Crne Gore, zatvorene granice, a samim tim dolasci i odlasci putnika, posebni režimi međugradskog saobraćaja imali su negativan uticaj na sve vidove saobraćaja u toku pandemije korona virusa. Iako u 2021. godini i prva tri

kvartala 2022. godine, indikatori saobraćaja bilježe pozitivne trendove u svim vidovima, a posebno u vazdušnom i drumskom saobraćaju, još uvijek nijesu na nivou prije krize uslijed pandemije Covid-19.

Kriza koja se nastavila i novi geopolitički momenti, uticali su i na to da iako su trendovi u broju kilometara veći, prihodi transportnih kompanija su manji, a najveći doprinos ovome daju visoke cijene goriva. U prva tri kvartala 2022. godine željeznicom je prevezeno 608 hiljada putnika što je za 41,7% više u odnosu na isti period prethodne godine. Putnički kilometri su u pomenutom periodu iznosili su 40,6 miliona što je za 38,2% više u odnosu na isti period 2021. godine. Prevoz robe željeznicom u prva tri kvartala 2022. godine iznosio je 1,1 mil. tona, što je za 69,5% više u odnosu na isti period prethodne godine. U pomenutom periodu, tonski kilometri su iznosili 147,45 miliona, što je za 85,7% više u odnosu na isti period 2021. godine. U posmatranom periodu, u drumskom saobraćaju je u prva tri kvartala 2022. godine prevezeno 4,2 mil. putnika, što u odnosu na uporedni period iz 2021. predstavlja rast u broju prevezenih putnika od 58,1%. Pređeni putnički kilometri su u istom uporednom periodu iznosili 38,2 miliona i veći su za 54,4%. Prevoz robe je u istom periodu iznosio 670 hiljada tona što predstavlja rast od 4,5% u odnosu na isti period 2021. godine. Tonski kilometri su u prva tri kvartala 2022. iznosili 83,6 miliona i manji su za 4,4% u odnosu na pređene tonske kilometre u istom periodu 2021. godine. Bez obzira na ove podatke, realni rezultati i zahtjevi transportnih preduzeća pokazuju da su oni ipak poslovali sa gubitkom, jer su troškovi goriva bili značajno veći nego u prethodnim godinama⁸.

U vezi sa svim navedenim, ovaj program ima za cilj da otkloni nedostatak likvidnosti sa kojima se suočavaju transportna preduzeća koja su direktno ili indirektno pogođena ozbiljnim poremećajem privrede izazvane ruskom agresijom na Ukrajinu i sankcijama koje je uvela EU i međunaroda zajednica, ali i Crna Gora kao kandidat za članstvo u EU, kao i ekonomske kontramjere koje je do sada preduzela Rusija.

Ministarstvo kapitalnih investicija smatra da je ovaj program pomoći prikladno, nužno i ciljano rješenje u aktuelnoj krizi, jer trenutni poremećaji utiču na cjelokupnu privredu Crne Gore: proizvode znatnu ekonomsku neizvjesnost, poremetile su tokove i lance snabdijevanja naročito gasom i električnom energijom, ali i brojnih drugih ulaznih sirovina i primarnih dobara, među kojima su i poljoprivredno-prehrambeni inputi. Ovakvi poremećaji imaju direktne ili indirektno posljedice na mnoge, ako ne i na sve, sektore i privredne djelatnosti.

Ovaj program podrške se odnosi samo na sektor saobraćaja.

---

⁸ Tako, npr. prema podacima nacionalnog avio prevoznika, da je cijena avio goriva u 2022. godini bila na nivou cijene iz 2019. godine, ova kompanija bi završila finansijsku 2022. godinu sa pozitivnim rezultatom. Slična situacija je i sa Željezničkim prevozom AD, jer su na poslovanje ovog preduzeća dominantno uticale cijene ekodizela i lož ulja.

Uzimajući u obzir specifičnu situaciju i dvije uzastopne krize koje su uticale na privrede na više načina, pomoć po ovom programu mogu ostvariti i privredna društva u poteškoćama, u skladu sa Privremenim okvirom.

Pomoć po ovom programu može se kumulirati i sa drugim mjerama hitne pomoći, s tim da ukupni iznos pomoći ne može preći gornju granicu utvrđenu Privremenim okvirom za pomoć likvidnosti od maksimalno 1 (jedan) milion eura po jednom privrednom subjektu.

Ministarstvo kapitalnih investicija potvrđuje da pomoć u okviru ovog programa nije uslovljena izmještanjem proizvodne djelatnosti ili druge djelatnosti korisnika u druge opštine i/ili gradove Crne Gore, drugu zemlju u okviru CEFTA-e ili EU, odnosno teritoriju države koja odobrava neku drugu pomoć po ovom osnovu.

Program pomoći donosi na osnovu člana 7 stav 1 tačka 2 Zakona o kontroli državne pomoći⁹ kojim je predviđeno da će se državna pomoć smatrati usklađenom ako se dodjeljuje radi izvršenje projekta koji zajednički finansiraju Evropska unija i Crna Gora ili **za otklanjanje ozbiljnog poremećaja u privredi Crne Gore**, i Pravilniku o listi pravila državne pomoći Prilog 8 - Privremeni okvir za mjere državne i u kriznim situacijama za podršku privredi nakon ruske agresije na Ukrajinu.¹⁰

Konkretno, program pomoći će se realizovati u skladu sa poglavljem 2.1. Privremenog okvira – **ograničeni iznosi pomoći** za privredne subjekte pogođene aktuelnom krizom. Ministarstvo kapitalnih investicija će, ukoliko se pokaže potreba i stvore mogućnosti, program dopuniti i ostalim instrumentima i vrstama pomoći, u skladu sa Privremenim okvirom.

B. PRIRODA POMOĆI I INSTRUMENT POMOĆI

Vlada Crne Gore će obezbijediti pomoć u obliku direktnih davanja prema poglavlju 2.1 Privremenog okvira u skladu sa sljedećim uslovima:

- 1) Ukupni iznos pomoći ne može biti veći od 1 (jedan) milion eura po privrednom društvu u bilo kom trenutku. Pomoć se može dodijeliti u obliku direktnih bespovratnih sredstava, poreskih olakšica i povoljnijih uslova plaćanja, kao i kroz

---

⁹ Službeni list Crne Gore, br. 12/18 – Zakon je u potpunosti usklađen sa odredbama člana 107 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, u konkretnom slučaju sa odredbom člana 107(3)(b) UFEU.

¹⁰ Pravilnik objavljen u Sl. listu CG, br. 35/2014, 2/2015, 38/2015, 20/2016, 33/2020, 38/2020, 53/2020, 98/2020, 130/2020, 44/2021, 107/2021 i 131/2021, 15/2022 i 52/2022 kojim je, na osnovu ovlaštenja koje Zakonom i Uredbom o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći („Sl. list CG“, broj 16/14) dato ovlaštenje da Ministarstvo finansija, *ad literam*, prenosi pravila EU *acquis*-a za državnu pomoć, čime ono postaje dio nacionalnog pravnog sistema.

druge instrumente¹¹, pod uslovom da ukupna nominalna vrijednost takvih mjera ne prelazi maksimalnu gornju granicu od 1 (jedan) milion eura po privrednom subjektu u bruto iznosu, tj. prije odbitka poreza ili drugih troškova.

- 2) Pomoć pojedinačnim privrednim subjektima dodjeljivaće se u skladu sa ovim programom.
- 3) Pomoći po ovom programu su vremenski ograničene i mogu biti dodijeljene najkasnije do 31.12.2023. godine, o čemu će voditi računa resorno ministarstvo.
- 4) Potencijalni korisnici pomoći po ovom programu u svom zahtjevu moraju pokazati da su, direktno ili indirektno, pogođeni krizom izazvanom nakon ruske agresije na Ukrajinu i posljedicama na tržištima nastalim nakon toga, a koje su imale uticaja na njihovo poslovanje.

C. SPROVOĐENJE PROGRAMA

Program podrške će se realizovati, odnosno sredstva dodjeljivati, nakon pozitivne odluke nadležnog organa za kontrolu državne pomoći (Agencija za zaštitu konkurencije) o usklađenosti ovog programa sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Program podrške sprovodiće Ministarstvo kapitalnih investicija u skladu sa svojim nadležnostima, uz blisku saradnju sa Ministarstvom finansija koje će biti zaduženo za isplatu sredstava. Naime, Ministarstvo kapitalnih investicija će cijeniti pojedinačne zahtjeve transportnih preduzeća na način što će pratiti ispunjenost svih kriterijuma, i kompletne i opravdane zahtjeve, zajedno sa mišljenjem o ispunjenosti uslova, prosljeđivati Ministarstvu finansija.

Takođe, Ministarstvo kapitalnih investicija će na svojoj web stranici, objavljivati sve relevantne informacije i pojedinačne mjere donijete na osnovu ovog programa (naziv privrednog subjekta, datum podnošenja zahtjeva, datum donošenja odluke o dodjeli sredstava, datum isplate sredstava, namjena sredstava i instrument kroz koji će se pomoć realizovati).

D. BUDŽET I TRAJANJE PROGRAMA

Procijenjeni budžet programa je 12 miliona eura, za ograničene iznose od najviše 1 (jedan) milion eura po korisniku/privrednom subjektu, u skladu sa poglavljem 2.1.

---

¹¹ Ukoliko Vlada Crne Gore procijeni mogućnosti dodjele pomoći kroz instrumente garancije i zajmova, izvršiće se dopuna programa u smislu dopune uslova koje korisnici – privredni subjekti moraju da ispune da bi dobili takvu pomoć, takođe u skladu sa Privremenim okvirom.

Privremenog okvira. Finansijski doprinos se dodeljuje iz budžeta Crne Gore, a najkasnije do 31.12.2023. godine.

E. KORISNICI PROGRAMA

Krajnji korisnici mjere su sva preduzeća i preduzetnici u sektoru saobraćaja koji posluju u Crnoj Gori, a na čije poslovanje u 2022. godini i 2023. godini je uticala kriza, direktno ili indirektno, i kojima su potrebna sredstva za ulaganje u osnovna sredstva ili obrtna sredstva, odnosno tekuće poslovanje.

Ministarstvo kapitalnih investicija biće u obavezi da vodi računa o tome da se pomoć na osnovu ovog programa dodjeljuje samo onim privrednim subjektima koji su zaista pretrpjeli štete/poteškoće u poslovanju zbog trenutne krize i koja to dokažu, a što će se cijeliti na osnovu izjave korisnika o ispunjenosti određenih specifičnih kriterijuma datih u **Prilogu 1** ovog programa i obrazloženja zahtjeva. Korisnici moraju ispunjavati barem jedan od datih kriterijuma koji mora biti i adekvatno obrazložen.

Procijenjeni broj korisnika ovog programa je između 5 i 564, zavisno od broja zainteresovanih licenciranih prevoznika u drumskom saobraćaju.

Ministarstvo kapitalnih investicija naročito će voditi računa da se pomoć u skladu sa ovim program ne dodjeljuje privrednim subjektima ili povezanim licima koji su pod sankcijama koje je usvojila EU, uključujući, ali ne ograničavajući se na:

- 1) lica, subjekte ili organe koji su posebno navedeni u pravnim aktima kojima se izriču sankcije;
- 2) privredne subjekte koji su u vlasništvu ili pod kontrolom lica, entiteta ili tijela koja su na meti sankcije koje je usvojila EU;
- 3) privredne subjekte aktivne u industrijama koje su ciljane sankcijama koje je usvojila EU, u mjeri u kojoj bi pomoć ugrozila ciljeve relevantne sankcije.

Konkretno, fizička ili pravna lica koja podliježu sankcijama EU, a kojima se i Crne Gora pridružila, ne mogu imati ni direktnu niti indirektnu korist od ovog programa.

F. OBUHVAT PROGRAMA

Program se odnosi na privredne subjekte iz sektora saobraćaja, i to: drumskog, željezničkog, pomorskog i avio saobraćaja, osnovanih u Crnoj Gori.

G. KUMULACIJA

Pomoć na osnovu ovog programa je ograničena, i ne može preći maksimalni utvrđeni iznos u bruto iznosu u skladu sa poglavljem 2.1. Privremenog okvira. To znači da se pomoć po ovom programu može kumulirati i sa drugim mjerama hitne pomoći, s tim da ukupni iznos pomoći ne može preći gornju granicu utvrđenu Privremenim okvirom za pomoć likvidnosti od maksimalno 1 (jedan) milion eura po jednom privrednom subjektu.

Pomoć na osnovu ovog programa može se kumulirati sa *de minimis* pomoćima¹² u skladu sa odredbama o *de minimis* pomoćima.

Pomoć na osnovu ovog programa može se kumulirati i sa pomoći dodijeljenom na osnovu člana 7 stav 2 tačka 2 Zakona o kontroli državne pomoći, ali šteta koju je korisnik pretrpio i koja je predmet pomoći ne smije se prekomjerno nadoknaditi.

H. MONITORING I IZVJEŠTAVANJE

Praćenje sprovođenja ovog programa vršiće Ministarstvo kapitalnih investicija u odnosu na privredne subjekte iz svoje nadležnosti. Za svaku pojedinačnu dodijeljenu pomoć u iznosu većem od 100.000 eura, Ministarstvo će objaviti sve relevantne podatke i informacije na svojoj web stranici. Takođe, ove informacije Ministarstvo je dužno dostaviti i Agenciji za zaštitu konkurencije u roku od 30 dana od dana dodjele pomoći, kako bi iste bile objavljene u objedinjenom registru državnih pomoći koje vodi Agencija.

Ministarstvo je dužno da podnosi redovni godišnji izvještaj Agenciji o svim pomoćima dodijeljenim na osnovu ovog programa u skladu sa svojim obavezama o dostavljanju podataka za redovno godišnje izvještavanje o dodijeljenim državnim pomoćima u Crnoj Gori za prethodnu godinu.

---

¹² Pravilnik o listi pravila državne pomoći, Prilog 4 a) - Uredba Komisije (EU), br. 1407/2013 od 18. decembra 2013. godine o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći) (32013R1407, SL L 352, 24.12.2013, str. 1-8).

Prilog 1 - Izjava korisnika o ispunjenosti određenih specifičnih kriterijuma kojom se dokazuje uticaj krize na njegovo poslovanje

Molimo vas da u tabeli izaberete i pojasnite kriterijume uticaja trenutne globalne krize izazvane ratom u Ukrajini koji se odnose na poslovanje korisnika.

Opis poteškoće (označiti)	Pojasnjenje označene poteškoće (objasniti kako se navedeno odražava na vaše poslovanje.)
☐ Problem u nabavci sirovina, materijala i energenata (nedostupnost, kašnjenje u isporukama, prekidi lanaca snabdijevanja)	
☐ Povećanje ulaznih cijena sirovina, preproizvoda, materijala i energenata	
☐ Povećanje ostalih troškova poslovanja (repromaterijala, inventara, troškovi radne snage, opšti operativni troškovi)	
☐ Nemogućnost izlaska ili ograničeni pristup domaćem i/ili inostranom tržištu	
☐ Nemogućnost distribucije proizvoda / pružanja usluge	
☐ Smanjena potražnja za proizvodima ili uslugama	
☐ Problemi sa likvidnošću	
☐ Pad prihoda u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, ili očekivani pad prihoda	

Mjesto i datum:

Ovlašćeno lice:

_____

_____

Korisnik mora ispunjavati najmanje jedan od navedenih kriterijuma kojim se dokazuju poteškoće u poslovanju.